

OBRAZAC ZAHTJEVA
za ispitivanje povreda Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini

1a) PODNOSILAC ZAHTJEVA

(ime i prezime predstavnika grupe ako zahtjev podnosi grupa lica)

Ime i prezime: Emina Bošnjak

U ime: Sarajevski otvoreni centar

Spol (zaokružiti): 1. Muški **2. Ženski**

Ulica i broj:

Čekaluša 16

Mjesto/poštanski broj:

71000 Sarajevo

Država (ako nije BiH):

Telefon/faks:

Tel: +387 33 551 000 Fax: +387 33 551 001

E-mail adresa:

emina@soc.ba i office@soc.ba

1b) OPUNOMOĆENIK PODNOSIOCA ZAHTJEVA (ako postoji)

Ime i prezime: -

Spol: 1. Muški 2. Ženski

Ulica i broj: -

Mjesto/poštanski broj: -

Država (ako nije BiH): -

Telefon/faks: -

E-mail adresa:

2) ČINJENICE SLUČAJA I RAZLOZI ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA

Ukratko i hronološkim redom navedite bitne činjenice slučaja i razloge za podnošenje zahtjeva. Navedite odluku na koju se u zahtjevu žalite (ako takva postoji, vrstu i broj i broj spisa ako je poznat).

Dana 18. 1. 2018. godine u okviru kampanje „Proslavi odgovorno – ako misliš piti, vozač nemoj biti” javno je emitovana reklama koja perpetuira štetne i patrijarhalne stereotipe i obrasce ponašanja pod krinkom humorističnog skretanja pažnje na opasnosti vožnje pod utjecajem alkohola. Reklama počinje riječima muškarca kojom on iskazuje kako mu je bilo dobro na slavi kod kuma, i drsko pita ženu, koja nosi ključeve i otključava automobil, „Kuda“, na šta žena odgovara: „Kući“, razgovor se nastavlja riječima muškarca: „Šta sam doček'o da me žena vozi.“, a nakon toga djevojčica sa zadnjeg sjedišta automobila odgovara: „Tata, bolje je i mama, nego rakija.” Reklama se može pogledati na sljedećem linku: <http://www.6yka.com/novost/134419/kampanja-koja-vrijeda-zene-iza-koje-stoji-vlada-rs-sta-sam-doceko-da-me-zena-vozi.-tata-bolje-je-i-mama-nego-rakija>

Idejni tvorci kinje reklame za medije su izjavili da su na šaljiv način pokušali da se igraju sa rodnim ulogama i rodnim stereotipima koji postoje i koji su duboko ukorijenjeni u našem društvu, a sve s ciljem da bi reklama bila što bolje prihvaćena i da bi se digla svijest javnosti o nedopuštenosti upravljanja automobilom u alkoholiziranom stanju. Nažalost, ono što se postiglo ovom reklamom je u potpunosti suprotno. Prilikom kreiranja sporne reklame potpuno se zaboravilo na činjenicu da rodni stereotipi i rodne uloge u našem društvu nisu šala, nego princip po kojem živi i koji podržava veliki dio našeg društva. Primarni cilj koji se želio postići u potpunosti ostaje u sjeni stereotipnog prikaza žene kao podređene muškarcu i manje sposobne od njega. Već od prve rečenice, i načina na koji je ista od strane muškarca upućena ženi (grubo, uz povišen ton, nakon što ugleda ključeve od automobila u rukama žene, pitanje „Kuda“). U reklami je prisutna mizoginija, korištenje i podržavanje rodnih uloga, seksizam, iskazivanje grubog nepoštovanja prema ženama. Pored muškarca i žene u reklami učestvuje i mala djevojčica, koja kao normalno prihvata ponašanje muškarca (oca), koje ukazuje na to da je žena nesposobna da vozi automobil i da to čini samo jer je otac (muškarac) pod uticajem alkohola. Posebno uznemirujuća činjenica je smirenost djevojčice na tenzije, grubu, moglo bi se reći i nasilnu komunikaciju između muškarca (oca) i žene (majke), kao da je i to normalni i prihvaćeni način ponašanja.

Činjenica koja posebno uznemirava jeste da iza ove reklame stoje: Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske, Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Republike Srpske Agencija za bezbjednost saobraćaja Republike Srpske, Auto-moto savez (AMS) Republike Srpske, Republička uprava za inspekcijske poslove, jedinice lokalne uprave i kompanija "Molson kors" kao strateški partner. Reklama se prikazuje na Radio televiziji Republike Srpske, dakle, javnom servisu. Ukoliko ove institucije stoje iza ove reklame, onda ove institucije i podržavaju ponašanje i stereotipe prikazane u istoj. Teško je zamisliti da u ovim institucijama nisu mogli biti svjesni uticaja ovakvog sadržaja na javnost, pa se postavlja pitanje zašto javne institucije i tijela vlasti Reublike Srpske podržavaju aktivnosti i javno promovisanje sadržaja koji

produbljuju i podstiču mizoginiju, rodne stereotipe, rodne uloge, seksizam, diskriminaciju na osnovu spola, nejednakost i neravnopravnost muškaraca i žena, te prenošenje ovih obrazaca ponašanja na mlađe generacije.

Ovakvim ponašanjem navedenih institucija krši se član 21. stavovi (2) i (3) Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH kojima se *zabranjuje javno prikazivanje i predstavljanje bilo koje osobe na uvredljiv, omalovažavajući ili ponižavajući način, s obzirom na spol*, te obavezuju mediji da *kroz programske koncepte razvijati svijest o ravnopravnosti spolova*. Također institucije Republike Srpske prekršile su i član 6. stav (5) po kojem su *nadležne vlasti obavezne su poduzeti odgovarajuće mjere, uključujući a ne ograničavajući se, na oblast obrazovanja radi eliminacije predrasuda, običaja i svih drugih praksi baziranih na ideji inferiornosti ili superiornosti bilo kojeg spola, kao i na stereotipnim ulogama osoba muškog i ženskog spola. Ovo uključuje, ali nije ograničeno na edukaciju i podizanje svijesti među državnim službenicima, u javnosti i na druge načine*.

Prenošenjem i javnim emitovanjem rodni stereotipa krši se i član 5. stav (3) Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, jer prenošenje ovakvog sadržaja upravo i dovodi do poticanja na diskriminaciju zasnovanu na spolu. Poticanje na diskriminaciju zasnovanu na spolu je izjednačeno sa diskriminacijom zasnovanom na spolu, a diskriminacija po osnovu spola je zabranjena članom 2. stav (3) Zakona o ravnopravnosti spolova.

Podržavanjem ove reklame Ministarstvo saobraćaja i veza RS, Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) RS, Agencija za bezbjednost saobraćaja RS, Auto-moto savez (AMS) RS, Republička uprava za inspeksijske poslove, jedinice lokalne uprave, kompanija "Molson kors" te Radio televizija Republike Srpske, na kojoj se prikazuje reklama, su izvršile radnju zabranjenu Zakonom o ravnopravnosti spolova u BiH i prikazale i ženski i muški spola na uvredljiv, omalovažavajući i ponižavajući način upravno na osnovu stereotipa koji u bh. društvu važe za oba spola i dovode do diskriminacije i nasilja što je čak i navedeno kao kažnjivo ponašanje samim Zakonom o ravnopravnosti spolova (član 30.).

3) NAZIV I SJEDIŠTE ORGANA ILI PRAVNOG LICA NA ČIJI SE AKT, RADNJU ILI NEPOSTUPANJE PODNOSILAC ŽALI

Navedite puni naziv organa ili pravnog lica sa svim podacima koji će omogućiti nesmetanu komunikaciju.

Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske

Tel: 051/ 339 603
Faks: 051/ 339 649
Adresa: Trg Republike Srpske 1,
78000 Banja Luka
e-mail: msv@msv.vladars.net

Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Republike Srpske

Tel: 051/338-478
Fax: 051/338-844
Adresa: Trg Republike Srpske br.1,
78000 Banja Luka
e-mail: mup@mup.vladars.net

Agencija za bezbjednost saobraćaja Republike Srpske

Telefon: 051/220-330
Fax: 051/220-333

Adresa: Zmaj Jove Jovanovića 18
78000 Banja Luka
e-mail: absrs@teol.net

Auto-moto savez (AMS) Republike Srpske

Tel: 051/341-280
Adresa: Ulica Knjaza Miloša 29b
78.000
e-mail: amsrs@ams-rs.com

Republička uprava za inspekcijske poslove

Inspektorat Republike Srpske
Tel: +387 51 334 627
Faks: +387 51 307 955
Adresa:
Trg Republike Srpske 8
78000 Banja Luka
Email: uprava@inspektorat.vladars.net

Radio televizija Republike Srpske

Tel: +387 (0)51 339 800
Adresa: Trg Republike Srpske 9
78000 Banja Luka
e-mail: web@rtrs.tv

"Molson coors" d.o.o. Banja Luka

Tel: 051/491-207
Adresa:
Dr.Mladena Stojanovića 43,
78000 Banja Luka
E-mail: dragica.popovic@molsoncoors.com

4) ZAHTJEV U POGLEDU POSTUPANJA KOJE SE TRAŽI U KONKRETNOM PREDMETU.

Navedite šta želite postići postupkom ispitivanja.

Sarajevski otvoreni centar je udruženje građana koj se se bavi pitanjima rodne ravnopravnosti i ljudskim pravima LGBTI osoba u BiH, koje ovim putem podnosi zahtjev za ispitivanje povrede odredaba Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH, navedenih u članovima 2 (3), 5 (3), 6 (5) i 21 (2) i (3). Tražimo da Gender centar Vlade Republike Srpske, shodno svojim ovlaštenjima, prikupi sve relevantne informacije, te izda neophodne preporuke odgovorim institucijama, sa ciljem uklanjanja diskriminacije po osnovu spola i sprečavanja ponovnog ovakvog ponašanja navedenih institucija, te da se i javno očituje i osudi ovakav uvredljiv, omalovažavajući i ponižavajući vid prikazivanja osoba na osnovu njihovog spola. Zamolili_e bismo vas da budemo blagovremeno obaviješteni_e o svim postupcima i daljim koracima koji će se poduzeti po ovom zahtjevu.

5) INFORMACIJE O SVIM POKRENUTIM POSTUPCIMA PRED DRUGIM NADLEŽNIM ORGANIMA.

Dostavite sve informacije o svim pravnim sredstvima (žalbe, tužbe, zahtjevi i drugi podnesci) podnesenim drugim nadležnim organima prije podnošenja zahtjeva.

Postupci su pokrenuti pred Regulatornom agencijom za komunikacije Bosne i Hercegovine i Agencijom za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine.

6) DA LI ZAHTIJEVATE POVJERLJIVOST PODATAKA? (zaokružiti): DA

NE

Ako ste zaokružili odgovor da, koje podatke želite smatrati povjerljivim/ tajnim?

Datum i mjesto podnošenja zahtjeva:

19.1.2018. Sarajevo

Potpis podnosioca zahtjeva:

Emina Bošnjak